

Josip Lasić
Sveučilište u Zadru
jlasic@unizd.hr

„(...) I DA SVI DANI BUDU PJESMA“
(KAŠTELAN)

**PROJEKTNA AKTIVNOST ČITANJA JEZIČNOGA,
KNJIŽEVNOGA I KULTURNOGA PROSTORA:
IVANIŠEVIĆ, KAŠTELAN, MIMICA, PUPAČIĆ I
MILIĆEVIĆ**

Prošlu su 2021. godinu Vlada Republike Hrvatske i Ministarstvo kulture i medija proglasili godinom čitanja. Projekt naslovljen *Godina čitanja 2021.* sa sloganom *Čitajmo da ne ostanemo bez riječi* bio je dio velikoga akcijskoga plana iz Nacionalne strategije čitanja kako bi se većemu dijelu društva omogućilo čitanje sa zadovoljstvom i razumijevanjem. Donosi se u nastavku prikaz kako su se splitski strani studenti, polaznici programa učenja hrvatskoga kao stranoga jezika u Centru za hrvatske studije u svijetu (CAHAS) na splitskome Filozofskome fakultetu, organizirali i uključili u *Godinu čitanja*. Svoj su doprinos dali na originalan način – realiziranom projektnom aktivnošću naslovljenu *Čitanje jezičnoga i kulturnoga krajolika srednje Dalmacije*. Redovita je nastava zbog pandemijskih razmjera virusa COVID-19 u ljetnome semestru akademske godine 2020./2021. realizirana u *online* okruženju, ali takva stvarnost nije spriječila realizaciju zanimljive projektne aktivnosti stranih studenata koji su na splitski Filozofski fakultet došli kako bi učili hrvatski jezik.

Nevoljna pandemijska vremena dala su prostora za osmišljavanje projektne aktivnosti čiji su nositelji bili polaznici viših stupnjeva učenja hrvatskoga kao stranoga jezika. Jedanaest je polaznika osmislio koncept u skladu s ciljevima

Godine čitanja – sa zadovoljstvom i razumijevanjem istražiti i predstaviti prostor srednje Dalmacije iz aspekta (čitalačkih očiju) neizvornoga govornika (čitatelja) hrvatskoga jezika. Za istraživački su prostor studenti izabrali srednjodalmatinska mjesta koja gravitiraju gradu Omišu: Sumpetar (Krilo Jesenice), Zakućac, Mimice, Slime i Zvećanje. Prosječnomu čitatelju navedenih pet mjesta možda neće značiti puno, netko će od čitatelja pojedina mjesta prepoznati po lijepim plažama, velikim jedrenjacima usidrenima u zimskim mjesecima, za neke će pak navedena mjesta biti u potpunosti nepoznata ili su tek nekada usput čuli za njihovo postojanje. Kakva je i tko je poveznica pet navedenih mjesta s *Godinom čitanja* i stranim studentima koji uče hrvatski jezik na splitskome Filozofskome fakultetu? Prisjećanje na pedesetu godišnjicu od tragične smrti velikana hrvatskoga pjesništva Josipa Pupačića (1928. – 1971.), rođenoga u mjestu Slime, pokrenulo je ideju o projektnoj aktivnosti stranih studenata. Smještanjem Pupačića u njegov prostor rođenja i odrastanja počelo je intenzivno (iš)čita(va)nje geografske karte srednjodalmatinskoga prostora – najprije onoga uzmorskoga i zatim onoga nemorskoga koje gravitira gradu Omišu. U uokvirenome prostoru, prepoznatljivome kao dijelu ili rubnim prostorima dične Poljičke republike, označena su (eng. *to tag > tagirana*) mjesta u kojima su rođeni i/ili su odrastali velikani hrvatske kulture 20. stoljeća. Redom su studentski *tagovi* obilježili sljedeće:

1. Sumpetar (Krilo Jesenice) i pjesnika Dragu Ivaniševića (1907. – 1981.)
2. Zakućac i pjesnika Juru Kaštelana (1919. – 1990.)
3. Mimice i velikana hrvatskoga filma Vatroslava Mimicu (1923. – 2020.)
4. Slime i pjesnika Josipa Pupačića (1928. – 1971.)
5. Zvećanje i pjesnika i prevoditelja Nikolu Milićevića (1922. – 1999.).

Pet označenih mjesta na kulturno-geografskoj srednjodalmatinskoj mapi i u njima pet označenih hrvatskih kulturnih radnika postali su središte i predmet studentskoga istraživanja. Strani su studenti za vrijeme održavanja *online* nastave istraživali mjesta i slagali zanimljive referate o životu i stvaralaštvu Drage Ivaniševića, Jure Kaštelana, Vatroslava Mimice, Josipa Pupačića i Nikole Milićevića. Podijeljeni u pet dvočlanih timova, obradili su zadanu temu

– iščita(va)li su srednjodalmatinski jezični i kulturni prostor i iz toga prostora izdvajali navedene velikane hrvatske kulture. Sve to u *online* dijelu semestra pripremljeno, istraženo i proučeno trebalo je na kraju uživo predstaviti u stvarnome prostoru. Po popuštanju pandemijskih mjera na početku lipnja 2021. godine organizirana je terenska nastava. Uz projektni tim od jedanaest stranih polaznika više razine učenja jezika uključeno je i dvadesetak slušatelja koji su bili strani polaznici niže razine učenja hrvatskoga jezika (A2). Predstavljajući su pozvanim stranim studentima, slušateljima u živome prostoru predstavili projektne zadatke kako slijedi:⁷⁵

Studenti Angela (SAD) i Denis (Italija) predstavili su na mjesnome groblju u Sumpetru Dragu Ivaniševića i njegovo stvaralaštvo obilježivši održanom prezentacijom četrdesetu godišnjicu smrti ovoga poznatoga pjesnika.

Slika 1. Sumpetar – Krilo Jesenice: Predstavljanje stvaralaštva Drage Ivaniševića

Eli (Poljska) i Duyen (Vijetnam) nakon vožnje brodicom preko rijeke Cetine predstavile su ostalim stranim studentima Zakućac, rodnu kuću Jure Kaštelana i njegov zanimljiv književni i životni put.

⁷⁵ Mariana Glavinich autorica je fotografija na projektnoj aktivnosti *Čitanje jezičnoga i kulturnoga krajolika srednje Dalmacije* održanoj u lipnju 2021. godine i na ovome joj mjestu od srca zahvaljujemo na ustupanju fotografija.

Slika 2. Zakućac: Predstavljanje stvaralaštva Jure Kaštelana

Haidi Christina (Južnoafrička Republika) i Liane (Brazil) dovele su strane studente u mjesto Mimice, predstavile velikana hrvatskoga filma Vatroslava Mimicu, ali i nedavno preminuloga čileanskoga akademika, velikoga zaljubljenika u mjesto rođenja njegovih predaka – Eugenia Mimicu (1949. – 2021.)

Slika 3. Mimice: predstavljanje stvaralaštva Vatroslava i Eugenia Mimice

Marie (Njemačka) i Mariana (Paragvaj) svoj su projektni zadatak napravile u mjestu Slime, rodnome mjestu Josipa Pupačića. Predstavile su njegov rad i doprinos hrvatskoj kulturi. Nakon održanoga predavanja na mjesnome groblju u Slimenu uputile su se s ostalim polaznicima do Pupačićeve rodne kuće, gdje su zaključile svoje predavanje.

Slika 4. Slime: na grobu Josipa Pupačića

Martina (Njemačka) i Marina (SAD) zaključile su projektnu aktivnost predavanjem na groblju svetoga Mihovila u Zvečanju. Predstavile su Nikolu Milićevića, njegov rad i doprinos hrvatskoj književnosti posebno naglašavajući vrijednost i značaj njegova prevoditeljskoga rada.

Slika 5. Zvečanje: grob i predstavljanje stvaralaštva Nikole Milićevića

Posebno je bilo dojmljivo na samome kraju u mjestu Zvečanje. Predstavljalice i istraživačice Martina i Marina podsjetile su okupljene strane studente kako prezime Milićević moraju svi upamtiti kako zbog Nikole tako i zbog jednoga od najboljih hrvatskih ženskih vokala – preminule prve pjevačice *Novih fosila* Đurđice Barlović rođene Milićević. Uz stihove Nikole Milićevića „(...) Tražim malo ludosti na kraju svijeta ... jer mi je pamet dodijala (...)“ zaključno se obratio polaznik Antonio (Argentina) kako bi zajedno ponovili sva doživljena mjesta i unutar mjesta glavne junake projektne priče – Ivaniševića, Kaštelana, Mimicu, Pupačića i Milićevića.

Strani su studenti sa splitskoga Filozofskoga fakulteta realiziranom projektnom aktivnošću *Čitanje jezičnoga i kulturnoga krajolika srednje Dalmacije* doprinijeli nacionalnome projektu *Godina čitanja 2021*. Uz to su dali

dobar i primjenjiv model kako bi možda u budućnosti bilo dobro (i poželjno) učenike i studente kroz redovito obrazovanje i terensku nastavu uključivati u ovakvo učenje i usvajanje znanja o velik(an)ima iz hrvatske književnosti i kulture.

Slika 6. Zvečanje: zajednička fotografija sudionika projektne aktivnosti

Slika 7. Strani studenti splitskoga Filozofskoga fakulteta i Pupačićevo MORE u pozadini